

значають можливості розвитку відносин співпраці і подальшої інтеграції.

Список літератури

1. *Клапків М.* Страхування фінансових ризиків: монографія / М. Клапків. — Тернопіль: Екон. думка: Карт-бланш, 2002. — 570 с.
2. *Плотніков О.* Що таке банківське страхування / О. Плотніков // Банківські технології. — 2003. — №4. — С. 55—59.
3. *Корнєєв В. В.* Банківське посередництво на ринку фінансових послуг // В. Корнєєв / Економіка України. — 2002. — № 6. — С. 16—23.
4. *Андрушків Т.* Банки як суб'єкти фінансових ринків України. Роль і перспективи // Т. Андрушків / Банківська справа. — 1998. — № 2. — С. 50—53.

УДК: 368.914

О. В. Димніч,

асистент кафедри страхування,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Пенсійна система Німеччини є найстарішою у світі (відповідний Закон «Rentenversicherungsgesetz» був прийнятий у 1891 р.) і вважається однією з найефективніших. Досвід Німеччини значною мірою вплинув на розвиток і формування пенсійних систем багатьох країн Західної Європи, в числі яких Австрія, Італія, Франція та ін.

Пенсійне страхування в Німеччині поширюється на всіх найманих працівників (робітників і службовців). Законодавством визначено граничний, максимально можливий розмір страхового внеску, перевищувати який не можна. Пенсійний вік становить 60 років для жінок і 65 років для чоловіків. Граничний вік виходу на пенсію, як передбачено законодавством країни, з 2012 р. по 2029 р., буде поступово підвищуватись з 65 до 67 років [1, 2].

Пенсійне страхування забезпечує громадян Німеччини пенсіями у зв'язку зі старістю і у зв'язку з професійною та загальною непрацездатністю. Розмір пенсії залежить від трудового стажу

застрахованої особи (він має становити, як мінімум, 45 років); від її трудового доходу протягом трудового стажу; від середнього рівня трудових доходів усіх застрахованих осіб (розмір пенсії щорічно зростає на процент щорічного зростання реальної середньої заробітної плати у порівнянні з попереднім роком). Розмір пенсії становить 70 % середнього доходу робітника із середнім заробітком і страховим стажем 45 років.

У випадку смерті застрахованої особи її утриманці (вдови, вдівці та сироти) мають право на *пенсію у зв'язку з втратою годувальника*. Розмір такої пенсії становить 60 % від суми пенсії померлої застрахованої особи.

Громадяни пенсійного віку мають право продовжувати працювати, продовжуючи отримувати поряд із заробітною платою певну частку пенсії.

По лінії пенсійного страхування крім виплати пенсій фінансуються ще заходи щодо збереження, поліпшення та відновлення працездатності застрахованих.. Їм надається можливість курортного лікування та отримання у випадку необхідності (за станом здоров'я) нової кваліфікації.

У Німеччині, як і в усіх промислово розвинутих країнах, державні видатки на пенсійне забезпечення людей похилого віку є досить значними. Вони здійснюються у межах пенсійних програм «солідарності поколінь» і фінансуються з відрахувань на соціальне страхування, які розраховуються залежно від рівня заробітної плати. Працівник і працедавець відраховують до державного пенсійного фонду однаковий відсоток, який в сумі складає 19,6 % від фонду оплати праці [1, 2].

Система державного страхування Німеччини характеризується як «система трьох рівнів». Перший рівень — обов'язкове державне пенсійне страхування. Воно встановлене для певних типів працюючих (усього — 11), яких законодавством віднесено до цього рівня, а саме:

- робітники, службовці, а також деякі категорії підприємців (діячі мистецтв і публіцисти; особи, які мають ремісничі спеціальності; особи, які працюють вдома, педагоги, які отримують більше 400 євро на місяць (також за сумісництвом) та ін.) [1, 2];

- чиновники державного апарату;

- фермери та члени їх сімей;

- працівники так званих «професійних груп» (лікарі, фармацевти, ветеринари, архітектори, адвокати, нотаріуси та ін.) [3].

Другий рівень — добровільне державне страхування. Воно діє для тих осіб, які не є застрахованими, але бажають і можуть

сплачувати добровільні страхові внески. Це особи, яким вже виповнилось 16 років, які є громадянами Німеччини або постійно проживають на її території. Національність значення не має. Здебільшого ці програми спрямовуються на домогосподарок і підприємців, які працюють на себе.

Третій рівень — діє для деяких типів працюючих, які звільняються від обов'язкової сплати страхових внесків (всього — 7), деякі з них:

- судді;
- солдати;
- студенти під час канікул;
- особи, які вже отримують пенсії в повному обсязі та ін.

Категорії громадян, які за законодавством не підпадають під обов'язкове соціальне пенсійне страхування, можуть бути включеними у цю систему на підставі особистого клопотання. Якщо це неможливо, громадяни можуть забезпечити себе пенсіями через приватні пенсійні системи. Крім того, додатково до обов'язкового пенсійного страхування в країні діє система «пенсій підприємств». Багато підприємств добровільно виплачують своїм робітникам додаткові пенсії (допомогу) у зв'язку зі старістю за рахунок створюваних для цих цілей спеціальних фондів.

Як бачимо, система державного страхування Німеччини суттєво відрізняється від української. До того ж, ця система функціонує вже більше сторіччя, а отже, Україна має усі можливості рівнятися на свого європейського колегу, переймати цінніший досвід та використовувати вже існуючі здобутки, цим самим маючи змогу зробити свою систему державного пенсійного страхування оптимальнішою та зручнішою як для держави, так і для народу України.

Список літератури

1. Deutsche Rentenversicherung. Hinzuverdienstgrenzen. // Режим доступу — http://www.deutsche-rentenversicherung.de/Allgemein/de/Navigation/2_Themen/01_Rente/04_in_der_rente/02_hinzuverdienstgrenzen/00_hinzuverdienstgrenzen_node.html2

2. Deutsche Rentenversicherung. Hinzuverdienstgrenzen. http://www.deutsche-rentenversicherung.de/Allgemein/de/Navigation/1_Lebenslagen/02_Start_ins_Berufsleben/03_Existenzgruender/01_Selbststaendig_und_pflieht_versichert/selbststaendig_und_pfliehtversichert_node.html.

3. Renten Fakten. Informationen und Nachrichten zum Thema Altersvorsorge. // Режим доступу — <http://www.renten-fakten.de/staatliche-rente-gesetzliche-rente>